

UVELJAVLJANJE PRIMERA VIŠJE SILE ZARADI SUŠE V LETU 2017

V kmetijski pridelavi je tudi letos občutna škoda zaradi suše, ki jo bo mogoče šteti za višjo silo v primeru neizpolnjevanja pogojev za ukrepe kmetijske politike. Na podlagi analiz meteoroloških podatkov Agencije RS za okolje in prostor (ARSO) izhaja, da so sušne razmere v večjem delu Slovenije. Stanje meteorološke vodne bilance za obdobje od junija do julija 2017 je prikazano v prilogi 1 tega dopisa. Sušne razmere so na območju, kjer je vodna bilanca enaka nič ali negativna (rumena, oranžna in rdeča barva). Vsa kmetijska gospodarstva, ki ležijo na območjih, kjer je prišlo do pomanjkanja padavin in zaradi posledic suše ne morejo izpolniti zahtev ali obveznosti za ukrepe, ki so jih je prijavili na zbirni vlogi za leto 2017, morajo sporočiti višjo silo, medtem ko dokazila (razen predpisane evidence za ukrepa KOPOP in EK) niso potrebna. V nadaljevanju dopisa je obrazloženo kdaj, kako in kdo uveljavlja primer višje sile zaradi suše.

1. V katerem primeru mora nosilec KMG sporočiti primer višje sile za neposredna plačila in za ukrepe razvoja podeželja?

Nosilec KMG mora sporočiti višjo silo le v primeru, ko zaradi suše oziroma njenih posledic ne more izpolniti zahtev ali obveznosti za ukrepe, ki jih je prijavili na zbirni vlogi za leto 2017, sicer višje sile ne sporoča.

2. Primeri, ko zaradi suše oziroma njenih posledic nosilec KMG ne more izpolniti zahtev ali obveznosti za ukrepe, ki jih je prijavili na zbirni vlogi za leto 2017:

a) Višja sila v primeru neposrednih plačil

Pri neposrednih plačilih se suša lahko šteje za primer višje sile le pri proizvodno vezanem plačilu za zelenjadnice (ZL) in v določenih primerih izpolnjevanja zahtev zelene komponente pri kmetijski praksi »Površine z ekološkim pomenom (PEP)«.

Nosilec KMG tako posreduje Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja izpolnjen obrazec »Sporočanje višje sile ali izjemnih okoliščin« v primeru:

- uničenih posevkov zelenjadnic zaradi suše za katere nosilec KMG uveljavlja »ZL«;
- če uveljavlja PEP za kmetijske rastline, ki vežejo dušik in zaradi suše ne more zagotoviti prisotnosti teh rastlin od 7. maja 2017 do tehnološke zrelosti oziroma do 30. septembra 2017 in
- v primeru, da uveljavlja PEP naknadni posevki ali dosevki trave in je zaradi suše setev teh posevkov ali dosevkov bila izvedena izven predpisanih rokov (1. junij do 15. avgust 2017) ali pa zaradi suše posevek ali dosevek ni vzklil in predpisana pokritost tal ne bo zagotovljena (pokritost se mora zagotoviti od 15. septembra do 16. oktobra 2017).

Za vlogo za višjo silo, ki jo AKTRP prizna se pri zahtevkih za neposredna plačila podpora za leto 2017 izplača v celoti.

b) Višja sila v primeru ukrepa kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP)

Pri ukrepu KOPOP se suša lahko šteje za primer višje sile pri zahtevah, ki se nanašajo na setev podorin, neprezimnih posevkov ali posevkov namenjenih pokritosti tal, če setev teh posevkov zaradi suše ni bila izvedena v predpisanih rokih ali pa je kot posledica suše vznik posevka slabši oziroma posevek sploh ni vzniknil in predpisana pokritost tal ni zagotovljena (zelen pokrov ni viden na najmanj 70 % ozelenjene površine). Te zahteve so:

- »POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)« in »POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki« v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo;
- »HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru« v okviru operacije Hmeljarstvo;

- »VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)« in »VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki« v okviru operacije Vodni viri;
- »GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin«, če se izvaja v kombinaciji z zahtevami iz prejšnjih alinej.

Za navedene zahteve se v primeru ko ARTRP vlogo za višjo silo prizna podpora izplača sorazmerno – upoštevajo se le stroški nastali do dneva nastanka višje sile, zato se višja sila uveljavlja le v primeru, ko nosilec KMG ne more izpolniti pogojev in obveznosti v okviru teh zahtev.

Suša se lahko šteje za primer višje sile tudi pri nekaterih zahtevah ukrepa KOPOP, pri katerih je določena minimalna meja obtežbe, ki je zaradi pomanjkanja krme ni mogoče zagotavljati oziroma vpliva na zmanjšanje števila živali, ki ga je nosilec KMG prijavil na zbirni vlogi za leto 2017. To so zahteve v okviru operacij »Trajno travinje I«, »Trajno travinje II« in »Posebni traviščni habitati« ter operacija »Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje«.

Pri zahtevah v okviru operacij »Trajno travinje I«, »Trajno travinje II« in »Posebni traviščni habitati« predpisana minimalna meja obtežbe zaradi pomanjkanja krme kot posledice suše lahko odstopa do največ 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Ker pri teh zahtevah upravičenec še vedno izvaja vse ostale obveznosti, se v primeru ugotovljene višje sile zaradi suše podpora za leto 2017 izplača v celoti.

Pri operaciji »Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje« se število živali, ki jih je nosilec KMG prijavil na zbirni vlogi za leto 2017, zaradi pomanjkanja krme kot posledice suše lahko zmanjša, tako da je stalež živali lahko manjši od predpisanega (belokranjska pramenka, istrska pramenka in drežniška koza manj kot 3 živali, kokoši manj kot 30 živali, ostale vrste živali manj kot en GVŽ). V primeru, ko ARTRP vlogo za višjo silo prizna, se podpora za leto 2017 izplača le za število živali, ki so prisotne na KMG.

V letu 2018 mora biti pri operacijah »Trajno travinje I«, »Trajno travinje II« in »Posebni traviščni habitati« ponovno zagotovljena minimalna obtežba, ki je predpisana pri posameznih zahtevah v okviru teh operacij. Pri izvajanju operacije »Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje« v letu 2018 pa je treba zagotoviti, da bo število živali posamezne vrste domačih živali enako kot pred uveljavljanjem primera višje sile zaradi suše v letu 2017, pri čemer se te živali lahko nadomestijo z živalmi druge avtohtone ali tradicionalne pasme te vrste.

V navedenih primerih nosilec KMG na ARSKTRP posreduje izpolnjen obrazec za višjo silo in priloži dokazila, kot je opisano v nadaljevanju.

c) Višja sila v primeru ukrepa ekološko kmetovanje (EK)

Pri ukrepu EK se suša lahko šteje za primer višje sile na travinju, kjer je določena minimalna meja obtežbe. Predpisana minimalna meja obtežbe zaradi pomanjkanja krme kot posledice suše lahko odstopa do največ 0,1 GVŽ travojedih živali na ha trajnega travinja. Ker upravičenec še vedno izvaja vse ostale obveznosti, se v primeru, ko ARTRP vlogo za višjo silo prizna, podpora za leto 2017 izplača v celoti.

Nosilec KMG na ARSKTRP posreduje izpolnjen obrazec za višjo silo in priloži dokazila, kot je opisano v nadaljevanju.

d) Višja sila v primeru ukrepa dobrobit živali (DŽ)

Za ukrep DŽ upravičenec uveljavlja primer višje sile takrat, ko je zaradi naravne nesreče prizadetih več kot 30 % kmetijskih površin in ne more izpolniti svojih obveznosti. Upravičenec, ki uveljavlja primer višje sile, za leto 2017 pridobi sorazmerni del plačila. Če upravičenec lahko zagotovi dokrmeljevanje na paši in na ta način lahko izpolni zahtevo za neprekinjenih 120 dni paše za govedo oziroma 210 dni za drobnico, ne uveljavlja primera višje sile. V

tem primeru upravičenec še vedno izvaja vse obveznosti za ukrep DŽ in za to za leto 2017 pridobi plačilo v celoti.

Nosilec KMG na ARSKTRP posreduje izpolnjen obrazec za višjo silo, kot je opisano v nadaljevanju.

e) Višja sila v primeru investicijskih ukrepov ali ukrepov, ki se nanašajo na ukrep, namenjen mladim prevzemnikom kmetij

Če ima upravičenec obveznosti iz investicijskih ukrepov ali ukrepov, ki se nanašajo na ukrep, namenjen mladim prevzemnikom kmetij iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 ali Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, mora te obveznosti izpolnjevati za čas trajanja obveznosti iz javnega razpisa, na katerem je pridobil sredstva. **Višjo silo mora upravičenec javiti, če se posledice nesreče odražajo na predmetu podpore oziroma je poškodovano sredstvo za doseganje ciljev iz poslovnega načrta.**

3. Kako in kdaj nosilec KMG sporoči višjo silo?

Nosilec KMG, ki zaradi posledic suše ne more izpolniti zahtev ali obveznosti za ukrepe, ki jih je prijavil na zbirni vlogi za leto 2017 in se njegova zemljišča nahajajo na območju s sušnimi razmerami (*razvidno iz karte v prilogi 1*), sporoči višjo silo na obrazcu »[Sporočanje višje sile ali izjemnih okoliščin](#)«, ki je dostopen na spletni strani ARSKTRP (ZBIRNA VLOGA 2017...OD A DO Ž) in ga s priporočeno pošto pošlje na ARSKTRP **v 15 delovnih dneh od datuma, ko to lahko stori, vendar pred morebitnim pregledom na kraju samem. Dokazila v primeru neposrednih plačil niso potrebna, v primeru ukrepov KOPOP in EK pa je kot dokazilo treba priložiti predpisane evidence.**

Nosilec KMG na obrazcu kot razlog višje sile označi »huda naravna nesreča, ki je resno prizadela KMG«, v rubriki »opis primera višje sile« pa opiše primer višje sile. Višjo silo za sheme neposrednih plačil nosilec KMG uveljavlja na istem obrazcu. ARSKTRP bo o vsaki vlogi odločala individualno.

4. Kako ravnati v primeru, ko se zemljišča nosilca KMG, ki zaradi posledic suše ne more izpolniti zahtev ali obveznosti za ukrepe, ki jih je prijavil na zbirni vlogi za leto 2017, nahajajo izven območja sušnih razmer (*razvidno iz karte v prilogi 1*)?

Tudi v tem primeru nosilec KMG sporoči višjo silo na obrazcu »[Sporočanje višje sile ali izjemnih okoliščin](#)«, ki je dostopen na spletni strani ARSKTRP (ZBIRNA VLOGA 2017...OD A DO Ž) in ga s priporočeno pošto pošlje na ARSKTRP v 15 delovnih dneh od datuma, ko to lahko stori, vendar pred morebitnim pregledom na kraju samem. **Mora pa v tem primeru za sušo podati dokazila** (mnenje svetovalne službe, slike, zapisnik zavarovalnice, predpisane evidence za ukrepa KOPOP in EK, ...).

5. Kako nosilec KMG sporoči višjo silo v primeru investicijskih ukrepov ali ukrepov, ki se nanašajo na ukrep, namenjen mladim prevzemnikom kmetij ?

Nosilec KMG, ki zaradi posledic suše ne more izpolniti zahtev ali obveznosti investicijskih ukrepov ali ukrepov, ki se nanašajo na ukrep, namenjen mladim prevzemnikom kmetij in se njegova zemljišča nahajajo na območju s sušnimi razmerami (*razvidno iz karte v prilogi 1*), sporoči višjo silo pisno z dopisom, ki vsebuje:

- kontaktne podatke upravičenca,
- številko odločbe in navedbe javnega razpisa iz katerega izhajajo obveznosti,
- opis primera višje sile,
- opis pogojev ali obveznosti, ki jih upravičenec zaradi višje sile ne bo mogel izpolniti,
- dokazila.

Dopis upravičenec pošlje s priporočeno pošto na ARSKTRP v 15 delovnih dneh od datuma, ko to lahko stori, vendar pred morebitno kontrolo na kraju samem. ARSKTRP bo o vsaki vlogi odločala individualno.

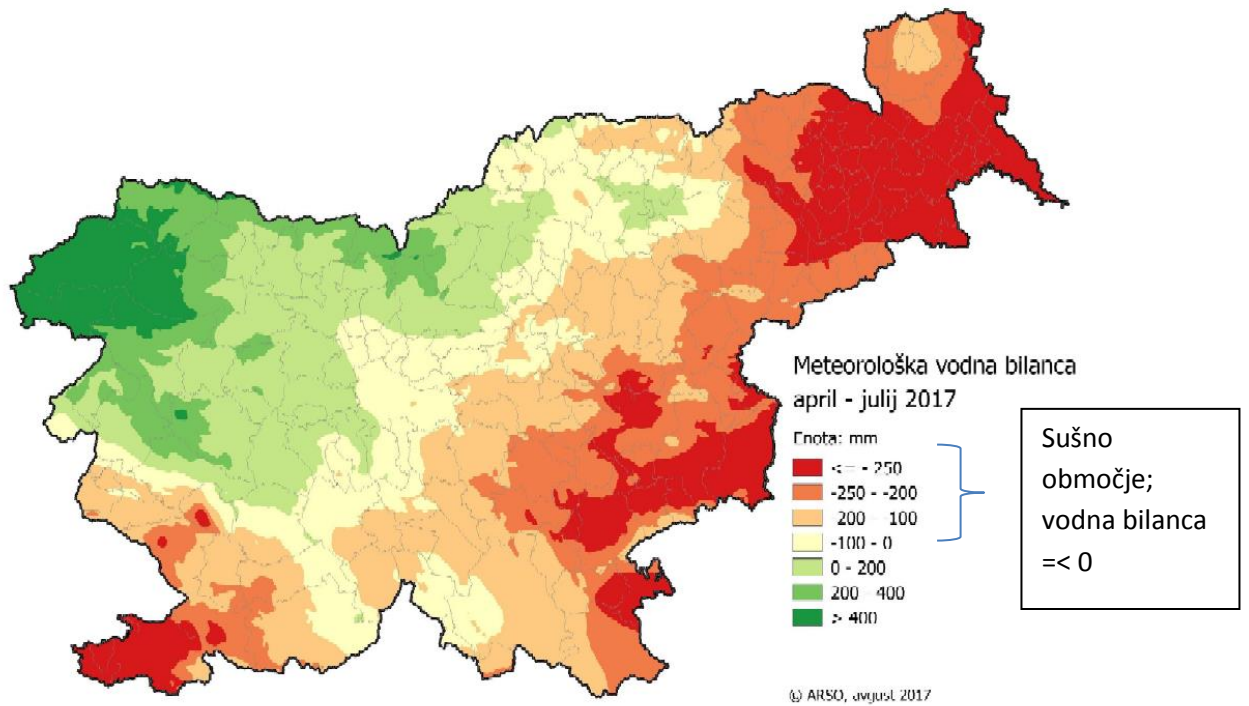
Navodila se bodo še dopolnjevala glede na ugotovitve in razvoj dogodkov na kraju samem.

* * *

*Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
in
Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja*

Ljubljana, 16. avgust 2017

Karta 1: Stanje meteorološke vodne bilance za obdobje od aprila do julija 2017 (vir: ARSO)



Slika 2. Stanje meteorološke vodne bilance za obdobje od aprila do julija 2017.